

מסורת הש"ס

(א) לקמן מהלך... (ב) לקמן נבדל... (ג) לקמן נבדל... (ד) לקמן נבדל... (ה) לקמן נבדל... (ו) לקמן נבדל... (ז) לקמן נבדל... (ח) לקמן נבדל... (ט) לקמן נבדל... (י) לקמן נבדל...

תורה אור השלם

1. ונגזקה יבמותו אליו... 2. לעיני וקבניו וקדושה... 3. געלז מעל רגלו וקדושה... 4. בפניו וצנחה ואמרה... 5. כבה יעשה לאיש אשר... 6. לא יבנה את בית אביו... 7. דברים כה ט

גליון הש"ס

גמ' ורש"י הובא דנשא... חת. עיין בספרי המקנה... לקדושתו דף ע"ג במת'... ד"ה פרט לבי"ב

הגהות הב"ח

(א) גמ' חז"ל להסיר... ושרא. י"ב ס"א ושריא: (ב) רש"י ד"ה מיתלא וכו'... מן היבוב ולא פקע: (ג) ה"ה (בעמוד הקודם)... מדרגתו וגורו כי עושה... דהסח לעיל מינה קרי... רכא: (ד) ה"ה סנאט פ"ג... וארע"ג דבני וכו' ועל... כפ"ק משום דכיון וכו'... חשני לה שלם במקום:

מוסף רש"י

שי"ן לעמוד קודם... מפייהם. על פי חכם... עדים ולא מפי חכמים... יעידו צמות דין, ללא דמי... לטור שמתמנהו ציומה... להסיר אחריות להם (ג'ס"ח... (ע"ה) הרי אלו. שמי... נשים, הולצות. דלילו... כנסה הוה פקעה זיקה... קיימתה ולא הוה עלה אלא... זיקת נשואי החתונה, אבל... מאמר לא מפקע זיקה... והוא עלה קתא זיקת... ראשון זיקת החתונה... (דע"ל י"ב). שנאמר ומה... אחד מהם. ולא זו שמתו... ב' בעלה זיקת שניהם... עליה ושתיהן אסורות... מדרגתו וקדושה אסמכתא... בעלמה, ובעלה דחלה לא... מפקעה ארץ ללא מבת... חתן קאמו הוה עובד ולא... כנסה. וחי לא הוה אלא... מאמר לא הוה עלה אלא... זיקת ראשון והוה לכו שמי... יבמות בחלות מבי מבי... ושתיהן מתייבמות (ס"ח)... שעליה זיקת יבם אחר... כגון שלם נפלה אלא פקע... אחת, או כנסה שני... ופקעה זיקת ראשונה... וכשנתן און כפון אלא זיקת... יבוס של שני, או לא עשה... בה מאמר ומת, און כפון... אלא זיקת יבוס ראשון... ועבשו שני זיקת יבוס... של שני זיקתן, שיש עובד... קתא זיקת מן הראשון, דכל... זמן שלם מתייבמה לא פקע... זיקתה מן השני, וזכרה... אשת השני אסורה משום... דידה (דע"ל י"ח). ולא... שעליה זיקת ב' יבמין... כגון זו שעדיין לא יבנה... זיקתה יבומי המת הראשון... דלון יבמה זיקתה מתייבמה... אלא כפולה, ומתקפה עליה... זיקתה ממנו מאמר של שני... (ג'ס"ח) מייבם לאחיו

ומקלסו חלוץ. ואמי למימר צב' יבמות הבאות מצית אחד חלה מתייבמת ואחרת חללה: **גמ' גט למאמרו.** אמתניתין קאי שאם נתן זה העושה מאמר גט למאמרו ולא לזיקתו ואח"כ מת הותרה אשתו הראשונה שהיא כרתה להתייבם לשלישי דמאמר דעמד שקליה ולא זרות נינהו והסתמא לא אחי למימר

בשמי יבמות מצית אחד חלה חללה ומדא מייבמה דהכא לאו מצית אחד מיוחד: **אבל היא אסורה.** ולא משום דקס ליה בלא יבנה (דפוסלה על אחיו הנשאר שהרי לא נתן גט לזיקה אלא משום דאמי לאחילופי בצעלת הגט היכא דעמד גט למאמרו ולזיקתו דהיא דלמי מידחיא אבל גט למאמרו לא דמי אלא מאמר ונשאתה זיקה ראשונה במקומה: **הוסרה אפילו היא.** לשלישי כשימות שני: מאי דעמד שקליה. והוא כמו שלם עשה בה מאמר ואח"כ ומתייבמת לשלישי מחמת זיקת אחיו הראשון. ודוקא שפירש למאמרו ולא לזיקתו קאמר אבל סתמא קיימא בלא יבנה אכולהו אחין והכי מוכחא מילתא דכא דפירק רבן גמליאל (לקמן ד' נ"ג): דלמאמרו ולא לזיקתו קאמר: **פשיטא** **הספא ומה הספא דלא אידחיא מהאי ציטא.** לעיל (דף ג') גבי שלשה אחים שנים מהם נשואים שני אחיות ואחד נשא נכרית ומת אחד מצעלי אחיות וכנס נשוי נכרית את אשתו ומתה אשתו של שני ואח"כ מת נשוי נכרית הרי זו אסורה עליו עולמית משום אשת אח הואיל ונאסרה עליו עשה אחת צניפילה ראשונה משום אחות אשה. וארע"ג דבהיה נפילה קיימתה לא אידחיא לה לגמרי דלא קאי נשוי נכרית שזוקקה לייבוס וקורא אחי זה צענת נפילה יבמה יבא עליה אפי' הכי חשבינן לה לגבי צעל אחותה כאשת אח שיש לה בנים לאיתסורי עליה אפילו לאחר מיתת אחותה: **הכא.** דצענת נפילה אידחיא מהאי ציטא לגמרי דלון כפון אלא צעל אחותה ומשעה שפלה לבניו און זיקת יבוס עליה מייבמיה: **סנא הא.** מתני' דהכא תנא דבישא: **והך.** דשלשה אחים דלא אידחיא מהאי ציטא לגמרי חז"ל

מעיקרה להיטרא ושריא (משום הכי לא מניא): **הדר חז"ל לאיסורא.** דמ"מ לדידה (א) לא קרינא ציה משעת נפילה יבמה יבא עליה (א): **הצניפה ליה.** משום לחידוד הוא: **ומשנה הראשונה.** שפיריה היא משגשגית ולא הוה ותיבה משגשגית: **לא זוהי מקומה.** לעוקרה לגמרי: **בה עליה.** צחי אשתו: **משום אשת אח.** דלא תמנהא פטורה מייבוס וקמה עליה כמי שיש לו בנים: **אלא משום אשת אח.** כדמוקי טעמא לקמן: **נשוא מם ואח"כ נשא חי.** דאיסור אשת אח קדים ותו לא אחי איסור אחות אשה וחיל עלה דקסבר אין איסור חל על איסור: **נשא חי ואח"כ נשא מת.** איסור אחות אשה קדים דקודם שנשאה אחיו המת היתה עומדת עליו באיסור אחות אשה: **מיפלה סני.** דאי הוה פקע איסור אשת אח הוה חיל איסור אחות אשה דלא חיל מעיקרה משום טעמא דאיסור אשת אח דהוה קאי קדימה הלכך הוהיל ואיסור אחות אשה מוכרן ועומד לחלו עליה פטורה מן (א) היבוס לא פקע איסור אשת אח וחייב משום אשת אח: **שמי מיתוס.** כגון חמותו והיא אשת איש דאחמותו שריפה ואשת איש חנק: **נידון בחמורה.** כשריפה: **חמותו ונעשית אשת איש.** שהיתה אלמנה כשנשא צמת: **נידון באשת איש.** וארע"ג דקיל הוא. אלמנה לא אחי איסור חמותו וחיל אשת איש דאי חילי מריוהו עליה הוה לן למדיינה בחמורה: **אמר**

אשת אח לחודה וא"ת לר"ש משכחת לה אשת אח מן האב דפוטרת כרתה וליחשבה צדיק ט"ו נשים צפ"ק (דף ג' ה"א) למ"ד פלוגתא קא מייירי וכן האי דלעיל דקמני נאסרה עליו עולמית גם היא פוטרת כרתה וליחשבה וי"ל דהני כיון דמכח אשת אחות אשה ככלל אחות אשה נינהו: **ונעשית אשת איש** נידון בחמותו. ואין זה מכח זיקה ראשונה דכלאו הכי מי שנתחייב צ"ב מיתות נידון בחמורה: **איסור**

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות לב.

מאמר ולא גורין לה אטו אשת שני מתים וא"כ מי שעליה זיקת יבוס אחד כו' לא הוה דרשא גמורה אלא אסמכתא בעלמא וקשה דפירק בתרא דגיטין (דף פ"ג: וס) אמרי' אלא אשת צ' מתים היכי משכחת לה משמע דהוי דאורייתא ואפי' צמד דוכתא וי"ל פלוגתא דתנאי היא

דמוכח לקמן בסוף האשה רבה (דף ט"ז: א) גבי צן תשע שצא על יבמתו ומשהגדיל נשא אשה אחרת ומת השני חוללת או מתייבמת הראשונה שהיא צעלת זיקת שני יבמין חוללת ולא מתייבמת ופריך צנמרה ויעלם ביאת צן תשע כמאמר בגדול ותדחה כרה מייבוס פירוש כי הכא ומסיק לרבי יוחנן דעשו ועשו ופליגי תנא דשמעתין אהיהו תנא דהאי תנא דשמעתין גזר משום כרה פירוש הא דקא אסר צעלת מאמר משום דאיכא כרה צדה דגזר צשמעתין דלמא חליץ ויהיה מייבוס דפירש צקונטרס אבל משום זיקת שני יבמין לא מיתסרה דלאו דאורייתא ומיהו כי ליכא כרה צדה נמי אסורה אטו היכא דאיכא כרה דקאמרי התם רבא לעיל דאפי' היכא דליכא כרה צדה מיתסר חללה יבומי לא מייבמא ותנא דהתם לא גזר משום כרה פי' הא דקא אסר צעלת ביאת צן תשע לייבומי לאו משום כרה אלא אטו אשת שני מתים דהוי בעלמא דאורייתא ודוקא צדידה גזר אכל צנרתה לא דלא רזו להחמיר גם צנרתה אטו אשת שני מתים והיה דריש המגשר (גיטין פ"ג: כ) כההוא תנא וריצין פירש שם דלכויל עלמא אשת שני מתים דאורייתא ותנא דהכא גזר אף באשת השני משום כרה דהיינו צעלת מאמר דקא סבר כיון דבעלמא אשת שני מתים דאורייתא מחמירי אפי' באחד ותנא דהתם לא מחמיר כולי האי ולא גזר באשתו של צן תשע אטו צעלת זיקת שני יבמים וקשה דהכא מסיק דטעמא דהך תנא משום הכן גזירות דמפרש הכא ועוד דהתם (א) קרי רבא לאשתו כרה וקאמר נמי ויעשו ביאת צן תשע כמאמר בגדול ותדחה כרה כו' והכא קרי צעלת מאמר כרה וריצין הקשה לעצמו שמי קושיות הללו ופרי' עיקר:

גמ' באמרו כו'. הקשה ריב"ן דתנן צפ"ג (לקמן דף ג') דיש מאמר אחר מאמר ואם עשה מאמר צו וצו צריכה צ' גיטין וחלילה צין יבס אחד לצ' יבמות צין צ' יבמין ליבמה אחת אבל יבומי חד מנייהו לא ולרבה יבוס גט למאמרו ולא לזיקתו וליבומי ארץ ותיבן דלכתחלה אין לעשות כן דגורין גט למאמרו אטו גט לזיקתו ודוקא צדיעמד קאמר הכא רבא דהותרה אפי' היא דכיון דתו ליכא למיגזר צהאי מאמר אטו שאר מאמרות דעלמא לא גורין דלא שכיחי כולי האי אבל לכתחלה גורין משום האי מאמר גופיה: **דאידיהיא מיהאי ביתא צנמרה** א"א ב"ש. ארע"ג דמהאי צבא שמעינן דאיסרה ארע"ג דאחיהא צבך נפילה ללא צמעין מצבא דלעיל כדאמר לעיל (דף ג') מ"מ כיון דאידחיא מהאי ציטא לגמרי פשיטא דאיסרה ארע"ג דחיהא צבא נפילה ולעיל דקאמר טעמא דאחיהא צבך נפילה אהאי מתייבמת משום דלכתי לא אסיק אדעתיה טעמא דאידחיא מהאי ציטא: **שנשא חי ואח"כ נשא מת.** (א) ארע"ג דכפי האי גוונא שרו צ"ש כרה לייבומי לעיל צפ"ק (דף ט) דכיון דלא חיל איסור אשת אח חשבינן שלא במקום מנוה ר"ש לית ליה האי סברא דמכל מקום הכי היא אשת אחיו: **לא פקע.** וארע"ג דלא חיל איסור אחות אשה אסורה נמי הצרה לייבומי כיון דלא פקע איסור אשת אח כמו חלונות דאוסרת כרתה ארע"ג דלון צבא אלא איסור אשת אח לחודה וא"ת לר"ש משכחת לה אשת אח מן האב דפוטרת כרתה וליחשבה צדיק ט"ו נשים צפ"ק (דף ג' ה"א) למ"ד פלוגתא קא מייירי וכן האי דלעיל דקמני נאסרה עליו עולמית גם היא פוטרת כרתה וליחשבה וי"ל דהני כיון דמכח אשת אחות אשה ככלל אחות אשה נינהו: **ונעשית אשת איש** נידון בחמותו. ואין זה מכח זיקה ראשונה דכלאו הכי מי שנתחייב צ"ב מיתות נידון בחמורה: **איסור**

עין משפט בר מצוה

לד א מ"י פ"ו מהלכות יבוס הלכה כט טו"ש"ע א"ע סימן קעד ע"פ: לה ב מ"י פ"ו שם הל' יב טו"ש"ע א"ע סימן קעה ס"ף: לו ג מ"י פ"ד מהל' סנהדרין הלכה ד:

תוספות ישנים

אין להקשות כיון דהך לא ספיקא אשת שני מתים [דאורייתא] מאי האי דלמירין יבמה יבא עליה שיש עליה זיקת יבוס אחד ולא שיש עליה זיקת שני יבמין. וי"ל דטעמא דקאמרי הכא וקרא אסמכתא בעלמא הוה וכן פי' לעיל. וזמיה דלמירין לעיל גופיה ליה גופיה אש מאמר שו ראשון מאמר אשת ראשון ועל וכו' משמע דלית ליה גופיה אשת שני מתים. לכן נראה לפרש הכא דודאי ס"ל הכא אשת שני מתים דפירק המגשר וגוריה דהכא לא אכתיבא משום צעלת מאמר גופיה אלא משום צדחה דלא גזר לה צדחה כ"כ לאסור גס תם ה"ה. והשתא נמי האי דקאמרי צ' שמעון אש מאמרו שו ראשון מאמר יבמה דטעמיהו משום אשת שני מתים: **גמ' גט למאמרו הותרה אפילו היא ולא הוה גרשמת אחיו כיון שלם נתן גט אלא להפקיע המאמר ומאמר דעמד שקליה ומתא לאילו לא היה אשתו מעולם. ודוקא שפירש שמן גט למאמרו אבל נתן גט כסם אסור ליבמה דכיון שלם צנה שצו אלא יבמה מיתה דלמירין לקמן (דף ג') בשמי יבמות שפלו לפי צבא אחד ועשה מאמר בו ומאמר בו נתן גט לו ונתן לו וחלילה אחת לכוון א"כ משמע דלא מני לייבמה מאר הגט ואח"כ לא אמרינן שיש דעמד שקליה. וי"ל דלקמן מייירי שמן הגט כסם ולא פירש למאמרו דלכתחלה לא אמרינן ליה לתת גט להפקיע המאמר. ומיהו מאי לא גורין שמה לא יפרש להפקיע המאמר כדאמרינן דמתפלגא בצעלת הגט. ויראה להריב"ן דהוה שפלו שמי יבמות גורין אפילו פירש הגט גורין אפילו פירש הגט להפקיע צעלת המאמר אטו האמת שמתן לה פתח. אבל הכא דליכא אלא יבמה אחת היכא שפירש צדיעמד הגט להפקיע המאמר הותרה לייבם. ולא גורין מדי כיון דלית אחרת צדחה: ביבד א"ר יוסי מון זוקקה (שניה) [הראשונה] הבהא עליו חמותו וכו' ומייתי מהאי דקאמר אשת איש ונעשית חמותו נדון באשת איש דאי איסור חל על חמותו ונעשית אשת איש חיל גידון חמותו וי"ל דלית ליה וי"ל ריון בחמותו:**

שריפה. לית ליה גט למאמרו. ואחר כך מת, הותרה צדחה. הותרה אשתו הראשונה שהיא כרתה, לאחיו השני, דאי לאו גט הוה אסורה עליו משום זיקת שני יבמין (לקמן ב"ב). שתי מיתות. חמותו ואשת איש איכא שריפה ומתן. ושריפה חמורה ממנו (כריתות י"ד). נדון בדיקה הראשונה. ולא באמריה. דלון איסור חל על איסור (ס"ח).